

ПРИП'ЯТСЬКІ РАДІОНУКЛІДИ

Символічно, що буквально на третій день своєї роботи на посаді Міністра України з питань надзвичайних ситуацій Василь Дурдинець побував у Чорнобилі, в зоні відчуження, де провів нараду і ознайомився з станом справ на місці. Побував не сам, а з групою керівників і провідних фахівців республіки – разом з ним до Чорнобиля приїхали голова Київської обласної держадміністрації Анатолій Засуха, заступник Міністра екобезпеки, Головний державний інспектор України з охорони навколишнього природного середовища Анатолій Яцик, заступник голови Комітету водного господарства України Кемалій Алієв та інші поважні особи. В роботі наради взяли участь заступник Міністра начальник Адміністрації зони відчуження Володимир Холоша, його перший заступник Олександр Гребенюк, голова Іванківської районної державної адміністрації Микола Урупа, керівники служб і підприємств зони відчуження. Слід зауважити, що новий Міністр генерал Василь Дурдинець не новачок в зоні відчуження і добре орієнтується в ситуації – він був одним з перших, хто організував тут боротьбу з наслідками Чорнобильської катастрофи: з квітня 1986-го до 1989-го очолював оперативний штаб МВС України, який забезпечував громадський порядок в зоні відчуження і на ЧАЕС, за

цю роботу нагороджений орденом "За особисту мужність".

Основною темою наради в Чорнобилі 25 березня була майбутня повінь, пік якої в районі Києва очікується до 5 квітня, і боротьба з її наслідками, передусім можливим зливом радіонуклідів із заплави ріки Прип'ять. За прогнозами фахівців, рівень води в Прип'яті на початку квітня біля Чорнобиля може піднятися на три метри, порівняно з літнім. Весняна Прип'ять забезпечує до половини всієї води, яка надходить до Київського водосховища, якщо точніше – близько 40 відсотків, стільки, скільки і Дніпро. Решта 20 відсотків води припадає на річки Тетерів, Уж, Ірпінь та інші менші притоки, а також за рахунок танення снігу на берегах водойми. Отже, Прип'ять за рахунок білоруських боліт і рік за водністю і потужністю практично не поступається Дніпру в місці їх злиття. Якщо врахувати, що води Прип'яті, взяті з боліт, дуже бідні на розчинений кисень, що негативно впливає на гідрохімічний режим водойми і шкодить рибним запасам, а також те, що стікають вони з забрудненої радіонуклідами білоруської землі, то проблема постає дуже серйозна, точніше, вузол проблем. І цей "гордіїв вузол" розрубати не можна, а треба дуже швидко і ефективно розв'язати. Треба сказати, що працівники відповідних служб зони відчуження підготувалися до цієї великої повені заздалегідь, ще в минулі роки, віддамбувавши забруднені радіонуклідами ділянки заплави ріки Прип'ять, передусім в районі ЧАЕС та на лівому березі, здійснили ряд гідромеліоративних заходів, що дає підстави сподіватися на мінімізацію повеневих наслідків. Отже, на порозі – повінь. Та, як запевнили фахівці з зони відчуження, при найнесприятливіших умовах забруднення питної води радіонуклідами (передусім стронцієм) з Дніпровського водозабору біля Вишгорода в Києві буде вдвічі меншим прийнятих нині чинних норм для питної води – між

іншим, дуже жорстких і значно суворіших, ніж попередні. За розрахунками, забрудненість води радіонуклідами біля Вишгорода не перевищуватиме 25 пікокурі при допустимій нормі 50 пікокурі. В самій же Прип'яті прогнозується забруднення води стронцієм до 100 пікокурі. Різка зниження забрудненості води в Дніпрі біля Вишгорода пояснюється кількома факторами, а саме: порівняно "брудна" вода Прип'яті в Київському морі розбавляється порівняно "чистою" дніпровською водою та водою з інших приток – адже ж прип'ятська вода в морі становить все таки лише 40 відсотків. Окрім того, значна частина радіонуклідів осідає на дні Київського водосховища і не потрапляє за греблю Київської ГЕС. Так що в цьому випадку Київське море, як бачимо, бере на себе функцію своєрідного щита столиці та інших придніпровських міст від радіаційної небезпеки; воно стало, передусім у своїй верхній частині, своєрідним буферним водосховищем – відстійником, накопичувачем: можна сказати, природним (хоч і штучно створеним) фільтром системи водопостачання Києва. Все це дає підстави для зваженого оптимізму: як запевняють фахівці, кияни п'ють і будуть пити чисту воду, незважаючи навіть на велику повінь. Про це вже подбали відповідні служби – як міські, так і в зоні відчуження. Вони готуються до більш серйозних випробувань у майбутньому – за міжнародними прогнозами фахівців з багатьох країн світу, Європа зараз переживає період високої водності, який триватиме, як мінімум, до 2007 року; його пік очікується через кілька років, отже, найбільші повені ще попереду. Міністр Василь Дурдинець оглянув зону відчуження з гелікоптера, побував на найбільш повенебезпечних ділянках. Окрім протиповеневих заходів, на нараді в Чорнобилі 25 березня розглядалися інші, не менш важливі питання. Заступник Міністра, начальник Адміністрації зони відчуження В.Холоша доповів, що частина земель зони відчуження вже реабілітована і цілком придатна для ведення господарства – найближчим часом тут почнуть вирощувати худобу на м'ясо і розвивати насінництво. Рибицтвом же в зоні



ДО КИЄВА НЕ ДІЙДУТЬ

Danylo KULYNYAK. The radio-activity from Pryp'jat will not come to Kyiv.

A report about the visit of the Minister on Emergencies V.Durdinets into the exclusion zone and about the Conference, which was held under the Minister's chairmanship.



відчуження успішно займаються вже другий рік. Попереду – створення господарства з вирощування технічних культур. Є певні успіхи і в лісовому господарстві, зокрема заготівлі ділової деревини і в залісенні "згарників" та інших площ. Цим займається державне підприємство "Чорнобильліс". Міністр дав вказівку активізувати цю роботу, щоб зона відчуження та її структури якомога менше поглинали державних коштів, яких нині так бракує Україні на найнеобхідніші. Підприємства і служби зони відчуження повинні вчитися заробляти гроші. Міністр, зокрема, наголосив на просто-таки драматичному характері фінансування науки, коли, попри економічну кризу, доводиться утримувати (і в зоні відчуження теж) десятки наукових установ і структур, діяльність яких не має конкретних практичних результатів. Він поставив вимогу невідкладно визначитися, що з нинішніх наукових розробок потрібно життєво і має прагматичний характер, а без чого поки що можна й обійтися, щоб скоротити державні витрати. Як він зауважив, вже 13 років ніби-то наводимо порядок в зоні відчуження, але ситуація тут не покращала – тож куди пішли державні кошти? Міністр Василь Дурдинець наказав навести лад, провести комплексні перевірки, виявити зловживання і покарати винних. (Між іншим, на час перебування Міністра в зоні відчуження вже працювала Генеральна прокуратура України, а велика комплексна комісія виїхала в зону буквально на другий день після наради в Чорнобилі, а саме – 26 березня). Міністр вказав на низку недоліків у роботі Адміністрації зони відчуження та її служб і структур. Він поставив вимогу забезпечити необхідні умови життя для тих місцевих жителів Чорнобильщини, котрі нині живуть в 14 селах зони відчуження і в самому місті. Цих "або-

ригентів атомних резервацій", яких ще досі дехто деколи називає "самоселами", нині тут мешкає понад 800 осіб – точну ж цифру на нараді не зміг назвати ніхто. Міністр зобов'язав взяти їх усіх на облік, щоб ефективно розв'язувати їхні проблеми. Адже ж дехто з них після Чорнобильської катастрофи взагалі нікуди не виїздив, а переховувався від евакуації (тож які вони "самосели", коли навіть в найгірші часи не покидали своїх домівок?) Значна частина цих "поверненців" покинули одержане десь там житло і приїхали в свої оселі доживати віку. Нині в зоні відчуження проживає 212 осіб, прописаних в чотирьох сільрадах Іванківського району (з них 120 написали заяви про бажання переселитися, але досі нема змоги надати їм відповідне житло), 603 "поверненців" не хочуть нікуди переселятися, вони вирішили працювати, жити і вмерти на рідній чорнобильській землі, хоч багато з них одержали житло в інших районах і навіть там прописані. Отже, нині в зоні відчуження мешкає, згідно з наведеними цифрами, 815 осіб. Всі вони потребують уваги і допомоги, хоч адміністрації Іванківського району і зони відчуження, як можуть, піклуються про них. Вони одержують пенсії, до них в села регулярно приїздять автомагазини і медпрацівники, села, де вони мешкають, мають радіотелефонний зв'язок з Чорнобилем, раз в тиждень спеціальний автобус возить бажаючих до Іванкова. Тобто, місцеві органи влади, в міру своїх можливостей, дбають про те, щоб полегшити і нормалізувати їхнє

непросте життя. Міністр Василь Дурдинець наголосив, що державний кордон України з Білоруссю (а це 140 кілометрів) повинні охороняти прикордонники, а не працівники міліції. Оскільки зона відчуження є прикордонною, в ній, для боротьби з порушниками кордону, нелегальними мігрантами, контрабандистами повинні ефективно діяти прикордонна і митна служби, оскільки через Чорнобильщину пролягає один з напрямів перевезення контрабанди. Відповідні структури в зоні відчуження, як запевнив Міністр Василь Дурдинець, мають бути створені найближчим часом.

Зона відчуження і райони, потерпілі від Чорнобильської катастрофи, будуть під постійним контролем і увагою Міністра. Про це свідчить і ділова нарада, проведена ним у Чорнобилі – віднині такі робочі наради і зустрічі Міністра та керівників інших відомств зі своїми підлеглими стануть тут регулярними.

**Данило КУЛИНЯК,
фото Валерія КРИМЧАКА**

